

บุคคลธรรมดา (Natural Persons)

ตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์:
เข้าใจง่าย สไตล์ 3D กับครูตี๋

บุคคล (Person) คืออะไร?

สิ่งที่มีสิทธิและหน้าที่ได้ตามกฎหมาย

บุคคลธรรมดา
(Natural Persons)

มนุษย์

นิติบุคคล
(Juristic Persons)

หมู่คน/องค์กรพหุสัณ
เช่น มูลนิธิ, กระทรวง

สัตว์ไม่มีสิทธิและหน้าที่
จึงไม่ใช่บุคคล!

ใครคือ “บุคคลธรรมดา”?

มนุษย์ที่มีชีวิตทั้งปวง

ไม่จำกัดเพศหรือวัย

ไม่ว่าฉลาดหรือโง่

ไม่ว่าดีหรือบ้า

ทุกคนมีสภาพบุคคลเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย

การเริ่มสภาพบุคคล

(ป.พ.พ. มาตรา 15 วรรคหนึ่ง)

1. คลอด

2. อยู่รอดเป็นการก

สภาพบุคคล

ทารกที่ตายก่อนคลอด หรือตายขณะคลอด = **ไม่มีสภาพบุคคล** (ไม่มีสิทธิ/หน้าที่)

ข้อยกเว้น: สิทธิของการรกในครรภ์มารดา

กฎหมายคุ้มครองทารกที่ยังไม่คลอด!

ทารกในครรภ์มีสิทธิ
(เช่น รับมรดก) ได้...
...หากภายหลัง
“คลอดและมีชีวิตรอด”

สิทธิจะย้อนหลังไปถึงเวลาที่ยังอยู่ในครรภ์

เงื่อนไขเวลา: กฏ 310 วัน (มาตรา 1604 & 1536)

ป้องกันการเสียเปรียบของเด็กที่เกิดมาหลังพ่อเสียชีวิต

การสิ้นสภาพบุคคล (The End of Legal Personality)

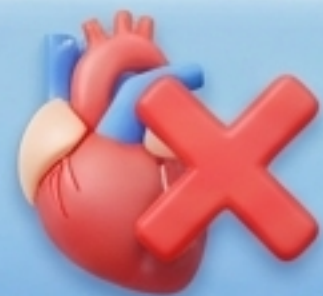
สภาพบุคคลสิ้นสุดลง...
สิทธิและหน้าที่ตกทอดไปยัง 'ทายาท'

1. การตาย
สิ้นสภาพโดยธรรมชาติ

2. การสาบสูญ
สิ้นสภาพโดยผลของกฎหมาย

1. การตายโดยธรรมชาติ (Natural Death)

หัวใจหยุดเต้น

หยุดหายใจ

สมองหยุดทำงาน

มติที่ประชุมแพทย/กฎหมาย
จุฬาฯ (17 พ.ค. 2531):
การตายเป็น
'ข้อเท็จจริงทางการแพทย์'
ไม่ใช่ปัญหาข้อกฎหมาย
ไม่ต้องแก้กฎหมายเพิ่มเติม

2. การสาบสูญ (Legal Death / Disappearance)

มาตรา 61: จากภูมิลำเนาไปนาน
ไม่มีใครรู้ว่าอยู่หรือตาย

ปัญหา:
ครอบครัวจัดการ
ทรัพย์สินไม่ได้

ทางแก้:
ศาลสั่งให้เป็นคนสาบสูญ
= ถือว่า 'ถึงแก่ความตาย'
ตามกฎหมาย

เงื่อนไขเวลา: ต้องหายไปนานแค่ไหน?

กรณีธรรมดา (Normal Case)

5 ปี

- หายไปจากถิ่นที่อยู่
ไม่มีใครรู้แน่ๆ ยังมีชีวิตอยู่

กรณีพิเศษ (Special Case)

2 ปี

- นับจากวันที่สงครามจบ,
ยานพาหนะอัปปาง,
หรือเหตุอันตรายผ่านพ้นไป

ขั้นตอนขอให้ศาลสั่งسابสูญ

กระบวนการศาล

- ศาลใช้ดุลยพินิจพิจารณาหลักฐาน

สถานะ =
ตายตามกฎหมาย

ใครมีสิทธิร้องขอ?

- ผู้มีส่วนได้เสีย หรือ พนักงานอัยการ

กระบวนการศาล

- ศาลใช้ดุลยพินิจพิจารณาหลักฐาน

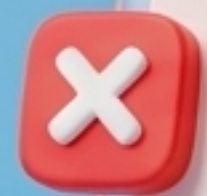
การประกาศ

- โฆษณาคำสั่งในราชกิจจานุเบกษา

กรณีศึกษา: คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2739/2556

WARNING
คำเตือน

ไม่สามารถยื่นขอ
'ตั้งผู้จัดการมรดก' พร้อมกับ
'ขอให้เป็นคนสาบสูญ'
ในเวลาเดียวกันได้

ต้องให้ศาลมีคำสั่ง 'สาบสูญ'
(ตายตามกฎหมาย) ก่อน
จึงจะมีสิทธิจัดการมรดกได้

สรุปวงจรชีวิตบุคคลธรรมดา (The Legal Life-Cycle)

เริ่มต้น (START)

- คลอด + รอดชีวิต
= สภาพบุคคล

- ข้อยกเว้น: การกในครรภ์
(กฎ 310 วัน)

ระหว่างชีวิต (MIDDLE)

- มีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย

- ทุกคนมีสภาพบุคคลเท่าเทียมกัน

สิ้นสุด (END)

- ตาย: หมอรับรอง
(หัวใจ/ปอด/สมองหยุด)

- สาบสูญ: ศาลสั่ง
(หาย 5 ปี / พิเศษ 2 ปี)

-> สิทธิ/หน้าที่ตกสู่ทายาท

